

**MIN JIN
LEE**

**POVESTEA
LUI
CASEY HAN**

Traducere din limba engleză de
OANA DUȘMĂNESCU

BABEL

„Coroanele noastre au fost deja cumpărate și plătite –
acum trebuie doar să le purtăm.“

JAMES BALDWIN

Cartea întâi

EFORTUL

OPTIUNILE

Competența poate fi un adevărat blestem.

Din postura de femeie capabilă, Casey Han s-a simțit obligată să aleagă respectul și succesul, deși ea tânjea după strălucire, după înțelegeri. Era o imigrantă coreeană care crescuse într-un cartier muncitoresc mohorât din Queens. Sperase să aibă o viață luminoasă, strălucitoare, dincolo de strădaniile părinților ei, care se ocupau de o curățătorie din Manhattan.

Casey era neobișnuit de înaltă pentru o coreeancă, aproape un metru șaptezeci și doi, subțire și foarte atentă la hainele pe care le purta. Își lăsa părul negru până la umăr, își pudra capricioasă nasul și folosea ruj de culoare vișinie, fără excepție. Ca să economisească niște bani, acasă purta ochelari, dar, când ieșea, își punea lentilele de contact, ca să-și corecteze miopia. Nu se credea frumoasă, dar simțea că are ceva, că stârnește un fel aproape palpabil de atracție sexuală. Admira modestia feminină și le disprețuia pe femeile care încercau să fie prea sexy. Pentru o fată de douăzeci și doi de ani, Casey Han avea multe teorii despre frumusețe și sexualitate, dar esența filosofiei sale era că atitudinea învinge ostentația. Citise că Jacqueline Kennedy Onassis le sfătuisese pe femei să se îmbrace mereu cu bun-gust și nu uitase asta niciodată.

Așezată în bucătăria spațioasă și acoperită cu linoleum a apartamentului cu trei camere, închiriat de părinții ei în Elmhurst, Casey părea nelalocul ei îmbrăcată cu tricoul alb de in și cu pantalonii albi de bumbac – ca și cum era gata să bea un gin tonic de pe o tavă de argint. Lângă ea, la masa din plastic laminat, tatăl ei, Joseph Han, ar fi putut trece drept bunicul ei. Și-a umplut paharul cu gheață, pentru prima porție de whisky a serii. Doar ce ajunsese, cu o oră în urmă, de la o sortare de rufe de la punctul de predare din Sutton Place, pe care-l administra pentru domnul Kang, un coreean bogat, care avea o grămadă de curățătorii. Joseph și fiica lui, Casey, nu-și vorbeau. Sora mai mică a lui Casey, Tina – absolventă a Bronx Science Westinghouse, vicepreședintă a Cruciadei Creștine Studențești de la MIT¹ și studentă la Medicină –, era favorita tatălui lor. O frumusețe clasic coreeană, Tina era imaginea din tinerețe a mamei lor, Leah.

Leah gătea agitată prima cină pe care aveau s-o servească în cadrul familiei reunite după câteva luni, iar Tina cânta psalmi în timp ce tăia ceapă verde. Deși încă nu împlinise patruzeci de ani, Leah deja avea păr cărunt, care-i ascundea fruntea netedă. Se măritase la șaptesprezece ani cu Joseph, care avea pe-atunci treizeci și șase de ani și care era un prieten apropiat al fratelui ei mai mare. În noaptea nunții lor a fost concepută Casey și, doi ani mai târziu, s-a născut Tina.

Era o seară de sâmbătă din luna iunie, la o săptămână după ce Casey absolvise colegiul. Cei patru ani petrecuți la Princeton îi oferiseră o dicție rafinată, un talent de invidiat la golf, prieteni bogați, un iubit alb popular, o pasiune agnostică și ascunsă de a citi Biblia și o diplomă *magna cum laude* în economie. Însă nu avea o slujbă, ci doar multe obiceiuri proaste.

Virginia Craft, cea care îi fusese colegă de cameră lui Casey timp de patru ani, se străduise s-o convingă să renunțe la obiceiul care o putea da de gol când se afla în preajma tatălui ei, prea puțin îngăduitor în unele privințe. În acel moment, Casey ar fi dat orice pentru o țigară. Promisiunea că avea să-și aprindă una pe acoperiș, după cină, era singurul lucru care o convingea să rămână așezată în bucătărie, bătând ușor cu piciorul gol în podea. Dar absolventa de facultate avea și alte probleme, pe care o

¹ Massachusetts Institute of Technology (MIT), una dintre cele mai avansate și mai cunoscute universități politehnice din lume, cu sediul în Cambridge, Massachusetts. Personalul și studenții său au contribuit la realizarea unora dintre cele mai importante descoperiri științifice și tehnologice moderne (n. tr.).

simplă țigară nu le putea rezolva. Pentru că nu avea un loc de muncă, se întorsese în apartamentul cu trei camere al părinților săi, de pe Van Kleeck Street. Cu șaptesprezece ani în urmă, în anul bicentenarului, familia lor, compusă din patru membri, imigrase în America, iar teama de schimbare a lui Leah îi ținuse în același apartament. Părea un pic cam jalnic.

Fumatul, printre alte lucruri, o făcea pe Casey să creadă că nu este o persoană cu adevărat cinstită. Se mândrea cu faptul că uneori putea fi sinceră, deși de multe ori își fenta părinții. Cel mai mare secret al ei era Jay Currie – iubitul ei alb și american. Cu o duminică în urmă, după ce făcuseră sex, Jay îi sugerase, cu cotul sprijinit de pernă și cu capul în palmă:

— Mută-te cu mine. Gândește-te la asta, domnișoară Han: sex la doi pași distanță!

Părinții ei habar nu aveau că nu mai e virgină și că ia anticoncepționale de când împlinise cincisprezece ani. Faptul că se afla acasă o umplea de neliniște și se căuta întruna de chibrituri prin buzunare. Prin urmare, s-a trezit că-i e dor de Princeton – inclusiv de mesele bogate în amidon de la Charter, cantina ei. Însă nostalgia nu-i folosea la nimic. Casey avea nevoie de un plan pentru a scăpa de pe Elmhurst Street.

Primăvara trecută, în ciuda sfatului lui Jay, Casey se înscriesese la un singur program de investiții bancare. Aflase, după ce completase toate formularele, că banca la care visa orice absolvent de studii economice în 1993 era Kearn Davis. Însă și-a spus că notele ei sunt mai mari decât ale lui Jay și că poate vinde orice. La interviul de la Kearn Davis, Casey le-a salutat pe cele două femei care o primiseră îmbrăcată într-un costum galben, din mătase, și a trântit o glumă cu Nancy Reagan, gândindu-se că poate stabili astfel o legătură feministă. Cele două tipe purtau costume de lână, bleumarin și gri, și au lăsat-o pe Casey să se „sinucidă” în numai cincisprezece minute. Când au invitat-o să plece, i-au făcut un semn de rămas-bun, fără a se mai obosi să-i strângă mâna.

Mereu existase însă Facultatea de Drept. Reușise să intre la Columbia. Dar tații prietenilor ei erau avocați asaltați din toate părțile, având niște vieți deloc palpitate. Clienții avocați ai lui Casey, de la Sabine's, magazinul unde lucrase în timpul weekendurilor, au sfătuit-o:

— Pentru bani, du-te la Studii Economice. Ca să salvezi vieți, la Medicină.

Oribila treime formată din Drept, Studii Economice și Medicină părea singura religie din oraș. Era o aroganță, poate chiar o nechibzuință, ca o imigrantă să dorească să-și aleagă propria meserie. Totuși, Casey nu era gata să renunțe la visul ei, deși vag, de a avea o profesie sigură. Fără să-i spună tatălui nimic, a scris Universității Columbia ca să amâne înscrierea cu un an.

Mama ei cânta remarcabil un imn în timp ce turna sos de ceapă verde peste peștele gătit la cuptor. Glasul ei a vibrat la încheierea unui vers: „Trez sau dormind, prezența Ta e lumină“, apoi, trăgând ușor aer în piept, a continuat: „Tu ești înțelepciunea mea și cuvântul cel adevărat.“ Plecase de la curățătorie chiar de dimineață, ca să meargă apoi la cumpărături și să le gătească fiicelor ei mâncărurile preferate. Tina, cea mică, se întorsese joi noaptea și, în sfârșit, ambele fete erau acasă. Se simțea împlinită și se ruga ca Joseph să fie în toane bune. A cântărit din ochi cât whisky mai era în sticla mare de Dewar's. Nu se schimbaseră prea mult față de seara trecută. În cei douăzeci și doi de ani de căsnicie, Leah descoperise că era mai bine dacă Joseph bea un pahar-două înainte de cină decât dacă nu bea niciunul. Soțul ei nu era alcoolic – genul care să meargă prin baruri, care să se prostescă sau care să-și cheltuiască tot salariul pe băutură. Era un om muncitor, dar fără whiskyul lui nu putea adormi. Una dintre cumnatele ei îi spusese cum să facă un bărbat fericit: „Să nu-l lași niciodată fără *bop*¹, sex și somn.“

Purtând un șorț albastru peste capotul ei de culoarea prunei, Leah a pus peștele pe masă. Când a văzut-o pe Casey că-și toarnă un al doilea pahar cu apă, Leah a pufnit, chipul ei oval, de regulă amabil, devenind dintr-odată sever. Domnul Jun, fostul dirijor al corului, îi atrăsese atenția asupra acestui tic nervos, pe care îl scăpa de sub control înainte de a-și începe solourile, strigând:

— Fii bucuroasă! Îi cânti lui Dumnezeu!

Tina, desigur, cea care observa totul, s-a gândit că sora ei o caută cu lumânarea. Se gândea cu drag la iubitul ei, Chul, căruia îi promisese că o să-l sune în seara aceea, dar, chiar și așa, simțea neliniștea lui Casey. Poate că ar fi fost bine ca sora ei să se gândească la mama lor și la faptul că se făcuse luntre și punte pentru cina aceea.

¹ Mâncare coreeană (n. tr.).

De vină era băutul apei – acest amănunt în aparență nevinovat. Joseph era de părere că fetele trebuie să mănânce zdravăn, să fie recunoscătoare pentru hrana și grija acordate, dar, de regulă, Casey ciugulca una-alta, iar el dădea vina pe faptul că fata bea prea multă apă. Casey nega, dar tatăl lor era de neclintit. În gimnaziu, citise într-o revistă de modă că, dacă bei trei pahare de apă înainte de masă, mănânci mai puțin. Făcea un efort considerabil să poarte măsura 36 sau chiar 34; la urma urmei, era o fată zdravănă. De asemenea, greutatea ei varia și în funcție de cât fuma. Mama ei era slabă fiindcă se afla mereu în mișcare, iar sora ei mai mică, scundă, la fel ca tatăl lor, avea o constituție normală și dezaproba dietele. O studentă strălucită la Fizică, dar și la Filosofie, Tina o certase mai demult pe Casey, când o prinsese că stătea pe site-ul *Weight Watchers*:

— Oamenii mor de foame, iar tu te înfometezi de bunăvoie?

Nici tatălui lui Casey nu i-a scăpat faptul că bea apă la masă.

La un metru șaiszeci, Joseph era destul de solid, însă, după glasul bogat și răsunător, părea un bărbat mult mai impunător. Era chel, cu excepția unui puf ca de bebeluș la ceafă, dar chelia nu-l enerva decât pe timp de iarnă, când era nevoit să poarte o pălărie gri, de fetru, ca să-și protejeze capul și urechile clăpăuge. Avea doar cincizeci și opt de ani, dar părea mai bătrân, semănând, mai degrabă, cu un bărbat de vreo șaptezeci de ani, mai ales prin comparație cu tânăra sa soție. Leah era cea de-a doua soție. Prima, o fată de vârsta lui, pe care o iubise mult, murise de tuberculoză după un an de căsnicie și nu-i dăruise niciun copil. Joseph își adora cea de-a doua soție, probabil și mai mult din cauza pierderii sale. Aprecia forța fizică a lui Leah și firea ei de creștină blândă și încă era atras de chipul său drăguț și de silueta delicată, care-i ascundea rezistența. Făceau dragoste în fiecare seară de vineri și ea îi dăruise două fiice, deși cea dintâi născută nu semăna deloc cu mama ei.

Casey a dat peste cap paharul cu apă și l-a așezat pe masă, apoi s-a întins după carafă.

— Nu sunt Rockefeller, să știi, a zis Joseph.

Tatăl lui Casey nu s-a uitat la ea când a spus asta, dar era clar că ei i se adresa. Chiar atunci, Leah și Tina s-au apropiat de masă, sperând să risipească încordarea. Leah a dat să spună ceva, dar a ezitat.

Casey și-a umplut din nou paharul cu apă.

— Nu te pot susține la nesfârșit, a zis el. Nu sunt vreun milionar.

Primul gând al lui Casey a fost: *Și cine e de vină, atunci?*

Tina știa când să nu vorbească. Și-a desfăcut șervetul de hârtie și l-a așezat în poală. A spus în minte Cele Zece Porunci – asta făcea când avea emoții. Când se simțea extrem de neliniștită, recita „Crezul“ și „Tatăl nostru“.

— Când eram de vârsta ta, vindeam *kimbop*¹ pe străzi. Nici măcar o bucată – Joseph a ridicat dramatic glasul –, nici măcar o bucată nu-mi permiteam să mănânc din ceea ce vindeam.

Apoi a căzut pe gânduri, amintindu-și de vremurile când stătea în colțul prăfuit al pieței din Pusan, așteptându-și clienții și alungându-i pe cerșetorii care erau mai înfomețați decât el.

Folosind două linguri, Leah a filetat peștele și l-a servit mai întâi pe Joseph. Casey se întreba de ce mama ei se tot complăce în astfel de situații. În copilărie auzise nenumărate discuții despre privațiunile suferite de tatăl ei. La sfârșitul anului 1950, un tunel temporar către Sud fusese pus la dispoziția lui Joseph, care avea șaisprezece ani pe atunci – era copilul unci familiei bogate de negustori –, ca să evite recrutarea în Armata Roșie. Dar la câteva săptămâni după ce tânărul Joseph a ajuns în Pusan, în partea de sud a țării, războiul a izbucnit, iar el nu și-a mai văzut niciodată mama, pe cei șase frați mai mari și pe cele două surori și nici domeniul familiei de lângă Phenian. Ca refugiat de război, adolescentul odinioară răsfățat a mâncat din gunoaie, a dormit pe plaje friguroase și a locuit în tabere murdare, pradă ușoară pentru refugiații mai vârstnici, care-și pierduseră bunul-simț și morala. Apoi, în 1955, la doi ani după încheierea războiului, tânăra lui soție a murit de tuberculoză. Fără bani sau alt sprijin, pierduse orice speranță de a deveni medic. Nu se ducea la colegiu, făcea comisioane pentru soldații americani în schimbul unor mici bacșișuri, ignora coșmarurile care nu-i dădeau pace, vindea mâncare și învăța engleza de unul singur dintr-un dicționar. Înainte de a veni în America, alături de soție și de fetițele lor, Joseph a muncit timp de douăzeci de ani ca maistru la o fabrică de becuri de lângă Seul. Hoon, fratele mai mare al lui Leah – primul prieten pe care Joseph și l-a făcut în Sud –, plătitise pentru plecarea lor la New York

¹ Fel coreean de mâncare din orez alb fiert și alte ingrediente, înfășurate în alge uscate, servit în porții mici (n. red.).

și le dăduse numele americane. Apoi, doi ani mai târziu, Hoon a murit de cancer pancreatic. În preajma lui Joseph, totul părea să se stingă. Era ultimul rămas din familia sa și nici nu avea cine să-i moștenească numele.

Casey nu era indiferentă la durerea tatălui său, dar nici nu mai voia să audă despre asta. Pierderile lui nu erau ale ei, așa că nu voia să știe nimic. Ea trăia în Queens, în anul 1993, dar la masă era 1953, iar războiul coreean se încăpățâna să nu se încheie.

Joseph se pregătea să spună povestea broșei de jad alb a mamei sale, ultimul obiect pe care-l avusese de la ea. Normal că fusese nevoit s-o vândă ca să cumpere medicamente pentru prima soție, care murise oricum. Da, da, voia să spună Casey, războiul a fost groaznic, iar sărăcia a fost cruntă, dar gata. Ea nu suferise niciodată așa cum suferise el. Nu acesta fusese scopul venirii lor în America, în definitiv?

Casey și-a dat ochii peste cap, iar Leah ar fi vrut ca fiica ei să nu fi făcut asta. Pe ea nu o deranjau aceste povești, ba chiar și-o imagina pe prima soție a lui Joseph drept un soi de sfântă bolnavă. Nu existau fotografii cu ea, dar Leah credea cu tărie că fusese frumoasă – toate eroinele romantice erau frumoase. O femeie care a murit atât de tânără (la numai douăzeci de ani) trebuie să fi fost bună, amabilă și frumoasă, credea Leah. Prin poveștile lui, Joseph îi păstra vic amintirea. Pierduse pe toată lumea, iar ea știa, luându-se după somnul lui iepuresc, că ocupația japoneză și războiul îl bântuiau noapte de noapte. Mama lui și prima soție fuseseră femeile pe care le iubise în tinerețe. Iar Leah știa ce înseamnă suferința, fiindcă și mama ei murise când ea avea opt ani. E normal să tânjești după aroma pielii mamei tale, după atingerea aceluia material aspru numit *chima*; să te întinzi seara, să închizi ochii și să-ți dorești s-o vezi în zori la marginea saltelei tale de paie. Mama ei murise de tuberculoză, așa că, în imaginația lui Leah, exista o legătură între morțile celor două femei.

Joseph a zâmbit cu tristețe spre Tina.

— În noaptea dinaintea plecării pe vapor, mama mi-a cusut douăzeci de inele de aur în căptușeala hainei, cu mâna ei. Avea degete groase și reumatice și de obicei servitoarele se ocupau de cusut, dar..

A ridicat mâna dreaptă, de parcă ar fi făcut să apară mâna mamei sale în loc, apoi și-a prins-o cu cea stângă.

— A înfășurat fiecare inel în vatelină, ca să nu scoată niciun sunet când mă mișcam.

Joseph se minuna de atenția mamei sale, amintindu-și cum, de câte ori trebuia să vândă un inel, desfăcea umplutura albă pe care mama lui o cususe în materialul hainei cu un ac gros.

— Mi-a spus: „Jun-oh-ah, vinde-le de câte ori va fi nevoie. Mănâncă hrană bună și fierbinte. Când te întorci, băiatul meu, vom avea un mare ospăț.“

Ochii lui Joseph, deja îngălbeniți, s-au umplut de lacrimi.

— Și-a desprins broșa de pe *choggori*¹-ul său, apoi mi-a dat-o mie. Vedeți voi, nu înțelegeam. Credeam că urma să mă întorc acasă peste câteva zile. Trei sau patru zile, cel mult.

Glasul i-a devenit mult mai cald.

— Nu se aștepta să vând broșa. Incele, da, dar nu...

Casey a tras aer în piept, apoi a oftat. Era probabil a treizecea oară când auzea povestea asta. S-a strâmbat.

— Știu. Nu broșa, a spus ea.

Uluită, Tina și-a înghiontit sora pe sub masă.

— Ce-ai zis?

Joseph s-a uitat la ea cu ochii săi mici, demni. Expresia lui tristă a devenit mai degrabă rece.

— Nimic, a spus Casey. Nimic.

Leah a implorat-o în tăcere, din priviri, sperând că fiica ei avea să se abțină. Dar Casey refuza s-o bage în seamă.

Joseph a ridicat păhărelul cu băutură. Voia să rămână cu amintirea mamei sale, a hainei ei verzi de mătase, a broșei albe și reci. Nu uitase niciodată ziua în care plecase de la bijutier cu puținii bani pe care-i primise în schimbul broșei, grăbindu-se apoi să cumpere niște crenguțe și niște frunze urât mirositoare, care însă nu i-au vindecat soția.

Încercând să schimbe subiectul, Leah și-a scos șorțul și l-a împăturit cu meticulozitate.

— Tina, vrei să te rogi pentru noi? a întrebat ea.

Tina ar fi făcut orice, doar ca să se controleze Casey. Și-a dat într-o parte părul negru și des și și-a înclinat capul.

— Tatăl nostru, carele ești în Ceruri, îți mulțumim pentru mâncarea aceasta. Îți mulțumim pentru că suntem binecuvântați. Du-ne, sfinte Doamne, înspre slava Ta. Arată-ne voia Ta; lasă-ne inima și mintea să se unească cu aceasta. Ne rugăm în numele Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, Domnul și Mântuitorul nostru. Amin.

În secret, Tina se ruga lui Dumnezeu să-i spună ce are de făcut cu Chul – cum putea să-i mențină interesul față de ea fără să facă sex premarital sau dacă el era cel cu care ar fi trebuit să-și înceapă viața sexuală. Tina voia un semn; se ruga pentru asta de câteva luni, dar nu putea înțelege nimic, în afara dorinței tot mai mari pentru acest băiat.

Leah a zâmbit spre Tina, apoi spre Casey. În inima ei, se ruga și ea să existe măcar o minimă înțelegere, pentru că erau, în sfârșit, împreună.

Înainte ca oricare dintre ei să înceapă să mănânce, Joseph a spus:

— Așadar, ce ai de gând să faci?

Casey s-a holbat la aburul care se ridica din castronul ei cu orez.

— Credeam c-o să mă gândesc la asta peste vară. Nu face nimeni angajări acum, dar luni mă duc la bibliotecă și scriu niște scrisori de intenție pentru slujbele care încep din toamnă. Sabine a mai spus că pot prinde mai multe ore în timpul săptămânii, dacă pleacă cineva. Poate că aș putea lucra în alt departament, dacă ea...

— Îți cunoști opțiunile, a zis el.

Casey a dat din cap.

— O slujbă adevărată, a spus tatăl ei. Sau Facultatea de Drept. Să vinzi pălării nu e o slujbă adevărată. Să câștigi opt dolari pe oră după ce ai primit o educație în valoare de optzeci de mii de dolari e cel mai cretin lucru pe care l-am auzit vreodată. De ce te-ai mai dus la Princeton, dacă vinzi agrafe de păr?

Casey a dat din nou din cap, mușcându-și buza de jos. S-a schimbat la față, devenind și mai palidă.

Leah a tras cu ochiul la expresia lui Joseph. Oare ar fi putut să spună ceva? Nu suporta deloc când ea le ținea partea fetelor.

— A absolvit abia săptămâna trecută, a riscat ea. Poate se odihnește puțin acasă. Doar să citească și să se uite la *terebi*¹.

Glasul îi tremura, dar i-a zâmbit fiicei sale.

¹ Partea de sus a vestimentației feminine tradiționale coreeane (n. tr.).

¹ „Televizor“, în lb. coreeană în original (n. tr.).